

Sivistysosasto
Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatussuunnitelmaan perustuva toimintasuunnitelma

Toimintakausi 2023–2024

Palautetaan syyskuun loppuun mennessä varhaiskasvatuksen hallinnon ja päiväkodin johtajien Teams-kansioon.

Päiväkodit laativat vuosittain kaikkia yksikön toimintamuotoja koskevan toimintasuunnitelman kunnassa käytössä olevaan lomakepohjaan. Päiväkodin johtaja laatii suunnitelman syyskuun loppuun mennessä yhdessä päiväkodin henkilöstön kanssa ja sen hyväksyy varhaiskasvatuksen johtaja. (Vasu s.6)

Toimintayksikkö: Kultakylä - Onnimanni

Käsitelty toimintayksikössä: 19.9.2023

Kuvaus toimintayksiköstä

Yksikön toimintamuodot:

Kultakylän päiväkodissa tarjotaan varhaiskasvatusta alle esikouluikäisille lapsille klo 6-17.

Kissankellot 2-5-vuotiaat
Ketunleivät 2-5-vuotiaat

Onnimannin päiväkodissa tarjotaan varhaiskasvatusta sekä arkisin vuorohoitoa lapsille klo 5-21.30 välillä

Tuohitupa 1-3-vuotiaat
Kaarnakolo 2-4-vuotiaat
Naavanotko 4-5-vuotiaat

Viljakkalan esiopetus toimii Viljakkalan yhtenäiskoululla, jossa myös esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta klo 6.20-17 välillä. Vuorohoito järjestetään esikoululaisille Onnimannin päiväkodissa.

Toimintayksikön arvoperusta

Varhaiskasvatussyksiköissä käydään säännöllistä arvokeskustelua siitä, miten Ylöjärven kaupunkistrategian arvot ja varhaiskasvatuksen perusteiden mukaiset arvot näkyvät varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Käyty keskustelu tiivistetään toimintasuunnitelmaan. Jokaisen varhaiskasvatuksen henkilökunnan jäsenen on tärkeä miettiä omia arvojaan ja miten ne näkyvät tavassa tehdä työtä lasten kanssa. (Vasu s.26)

Sivistysosasto
Varhaiskasvatus ja esiopetus

Yksikön arvot

Kannustamme lapsia vastuulliseen toimijuuteen, sekä vaalimme vahvaa luottamuksellista yhteistyötä vanhempien kanssa. Tämä luo perustan koko toimintakokonaisuudelle. Luomme lapsille turvallisen ympäristön kasvaa, kehittyä ja olla oma itsensä. Turvallisen ympäristön luomme yhteisillä pelisäännöillä, joita kaikki noudattavat. Huomioimme lapset yksilöinä ja opetlemme yhdessä kunnioittamaan toinen toisiamme. Hyväksymme, että jokainen meistä on erilainen.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman suunnittelu aloitettu toimintayksikössä 19.9.2023

Miten mahdollistatte lasten, henkilöstön ja huoltajien osallisuuden toimintayksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden suunnitteluun, arviointiin ja toteuttamiseen?

- Toteutamme kyselyn huoltajille tasa-arvosuunnitelman selvitysvaiheessa
- Mietimme lapsille toteutettavan ikätasaisen osallistumismahdollisuuden, esim. tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskävely

Laaja-alaisen osaamisen huomioiminen yksikössämme

Digitaalinen osaaminen

Digitaalisuus on osa yhteiskuntaa, jossa lapsi kasvaa. Digitaalista osaamista tarvitaan ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, yhteiskunnassa toimimisessa ja oppimisessa. Digitaalisen osaamisen vahvistaminen edistää lasten koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on yhteistyössä kotien kanssa tukea lapsen ymmärrystä digitaalisuudesta. (Vasu s. 35)

Digitaalisen osaamisen tavoitteina ovat turvallisuus ja vastuullisuus teknologian käytössä ja digitaalisissa oppimisympäristöissä toimimisessa. Varhaiskasvatuksessa kehitetään henkilökunnan digitaalista osaamista hyödyntäen kaupungin digimentoria, olemassa olevan osaamisen jakamista ja yksiköissä olevia laitteita, jotta saavutetaan edellä mainitut tavoitteet. Uudet lukutaidot hankkeen osa-alueita käytetään pohjana lasten digitaalisen osaamisen kehittämisessä.

Luodaan varhaiskasvatuksesta perusopetukseen johdonmukainen oppimisen kokonaisuus, johon kuuluvat laitteiden käytön opettelu, kriittisen ajattelun ja ongelmaratkaisukyvyyn kehittäminen sekä monipuolisten työtapojen harjoittelu.

Miten kehitätte yksikössänne digitaalista osaamista?

- Henkilökunta on suorittanut henkilöstön tietoturva- ja tietosuojakoulutuksen.
- Hyödynnämme digimentorin osaamista ja pyydämme häntä tarvittaessa kouluttamaan. Osallistumme myös yhteisesti järjestettyihin digipajoihin ja jaamme sieltä tulleita ideoita toisillemme.
- Hyödynnämme henkilöstöllä olevaa osaamista eri digilaitteiden käytössä, esim. Beepot, ipad ja Clever touch
- Molemmissa yksiköissä on kuluvalle toimintakaudella oma Clevertouch

Miten sovellatte Uudet lukutaidot hankkeen osa-alueita?

- Lasten kanssa tutkimme ja havainnoimme digitaalisuuden roolia arkielämässä. Hyödynnämme monin tavoin digitaalisia välineitä, sovelluksia ja ympäristöjä; mm. dokumentoinnissa, leikeissä,

Sivistysosasto
Varhaiskasvatus ja esiopetus

tutkimisessa ja taiteellisessa kokemisessa sekä tuottamisessa. Annamme mahdollisuuden harjoitella, kokeilla ja tuottaa sisältöjä itse sekä yhdessä muiden lasten kanssa. Henkilöstö ohjaa lapsia digitaalisten ympäristöjen monipuoliseen, vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön.

Yksikön toimintakulttuurin kehittäminen

Varhaiskasvatuksessa tuetaan yksiköiden ja toimintamuotojen omaa kehittämistyötä. Kokemuksia ja hyviä käytäntöjä jaetaan henkilöstön kesken. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia ammatilliseen keskusteluun. Toimintakulttuurin kehittymistä tuetaan vakiinnuttamalla vertaisoppimisen keinoja esim. agentti- ja mentorointimenetelmillä. Varhaiskasvatuksessa kokeillaan rohkeasti ja ennakkoluulottomasti uusia menetelmiä, välineitä ja sovelluksia. (Vasu s. 41)

Miten mahdollistatte pedagogisen keskustelun, osaamisen jakamisen ja jokaisen mahdollisuuden osallistua?

- Kultakylä – Onnimannissa on viikoittain opettajien pedatiimi, johon on mahdollisuus koko yksikön opettajilla osallistua, paikan päällä tai teamsin kautta. Viikoittain pyritään järjestämään jokaiselle ryhmälle tiimipalaveriaika.
- Kerran kuukaudessa on hoitajien yhteinen tiimipalaveri ja 2 kertaa toimintakauden aikana koko henkilöstön suunnitteluilta.
- Henkilökunnan arvo- sekä arviointikeskustelut

Inklusiivisten toimintatapojen kehittäminen ja toteuttaminen yksikössä

Inklusiivisuus toteutuu laadukkaassa pedagogisessa toiminnassa, erityispedagogisessa osaamisessa, kasvatus- ja opetushenkilöstön sitoutumisessa inklusiivisiin periaatteisiin, ympäristön muokkaamisessa lapsille sopivaksi ja yhteistyössä vanhempien ja monialaisten ammattilaisten kanssa. Jokaisella lapsella on lähtökohtaisesti oikeus omassa lapsiryhmässään toteutuvaan varhaiskasvatukseen sekä kehityksen ja oppimisen sekä hyvinvoinnin tukeen. Lapsella on kuitenkin tuen tarpeidensa mukaisesti oikeus myös varhaiskasvatukseen ja tuen toteuttamiseen pienennetyssä lapsiryhmässä (esim. lapsiryhmän pienennys, pienryhmä, integroitu ryhmä, erityisryhmä). (Vasu s.40)

Miten kehitätte inklusiivisia toimintatapoja ja miten ne näkyvät toiminnassa?

- Keskustelemme avoimesti arjen kokemuksista ja pohdimme yhdessä, miten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuu yksiköissä; onko kaikilla mahdollisuus samanlaiseen/yhdenvertaiseen toimintaan ja asioihin.
- Mietimme keinoja, miten yksittäisen lapsen erityiset tarpeet huomioidaan arjessa niin, että hän tuntee olevansa osa ryhmää
- Käytämme jokaisen ryhmän toiminnassa aktiivisesti erilaisia pienryhmiä
- Pyrimme sanallisesti ja kuvien avulla ennakoimaan mahdollisesti haastavia kasvatustilanteita
- Huomioimme oppimisympäristön esteettömyyden, mahdollistaen kaikille lapsille yhdenvertaisen tiloissa liikkumisen sekä lelujen ja tarvikkeiden helpon saatavuuden

Keskustelun tueksi: [reflektointityokalu inklusiivisuuden arviointiin_2019.pdf \(oph.fi\)](#)

Sivistysosasto
Varhaiskasvatus ja esiopetus

Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa

Kehotunnekasvatus

Lasten kanssa opetellaan turvataitoja, vahvistetaan itsearvostusta ja itsemääräämisoikeutta. Lasta tuetaan ymmärtämään, että keho on oma, arvokas ja tärkeä. Lapselle seksuaalisuus, itsensä tutkiminen ja kehostaan nauttiminen on hyvin luonnollista ja avointa. Lapselle opetetaan oman ja muiden kehojen arvostamista, ja opetetaan mitkä alueet kehossa ovat yksityisiä. Lapsia kannustetaan avoimeen ja sallivaan keskusteluun ja luodaan turvallinen ilmapiiri, jossa kaikille tunteille ja kysymyksille on tilaa. Asioista puhutaan niiden oikeilla nimillä lapsen ikätaso huomioiden. Aikuisella on vastuu siitä, että lapsi uskaltaa kääntyä kaikissa kysymyksissä ja ongelmissa aikuisen puoleen. (Vasu s.33)

Miten huomioitte lapsen kehotunnekasvatuksen?

- Henkilöstö tutustuu mm. Väestöliiton sivuilla olevaan materiaaliin lapsen kehotunnekasvatuksesta.
- Hyödynnämme Ylöjärven kaupungin turvallisuuskasvatuksen vuosikelloa. Nimeämme kehonosia, opettelemme uimapukusäännön sekä vihreän ja punaisen valon kosketuksia.
 - o Vihreän valon kosketuksista tulee turvallinen ja hyvä olo. Ne saavat meidät tuntemaan itsemme arvokkaiksi ja hyväksytyiksi. Vihreän valon kosketuksille sanomme mielessämme KYLLÄ.
 - o Punaisen valon kosketukset tuntuvat ikäviltä, sattuvat ja tekevät kipeää. Punaisen valon kosketuksia ei saa koskaan pitää salaisuutena, vaikka joku niin vaatisikin. On aina oikein kertoa niistä luotettavalle aikuiselle.

Kestävä elämäntapa

Sosiaalisesti kestävä elämäntapa on varhaiskasvatuksessa keskeistä. Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen oppiminen pedagogisesti suunnitelluissa toiminnoissa sekä arjen eri tilanteissa ovat olennaisia. Henkilöstön antama malli ja esimerkki ovat erityisen tärkeitä. Osallisuuden ja kuulluksi tulemisen kokemus luon hyvinvointia nyt ja myöhemmin. Lapsi voi ikätasonsa mukaan vaikuttaa arjessaan moniin asioihin.

Ylöjärvellä on käytössä kestävä elämäntavan käsikirja, joka tukee kasvattajia tiedon kartuttamisessa ja arjen toiminnoissa. Päiväkotien kestävästä kehityksestä vastaavat työntekijät pitävät keskustelua teemasta säännöllisesti yllä omassa työyhteisössään (Vasu s. 46)

Miten edistätte kestävä elämäntapaa ja hiilineutraalisuutta yksikössänne? (Kaupunkistrategia 2022–2032)

- Harjoittelemme ryhmissä päivittäin lajittelua ja jätteiden kierrätystä, esim. ruokailutilanteissa
- Jokaisessa ryhmässä on myös paperinkeräyslaatikot. Teemme mahdollisuuksien mukaan retkiä kierrätyspisteille.
- Onnimannin päiväkodista osallistuu kaksi työntekijää ”Me tulevaisuudentekijät – kestävä elämäntapa varhaiskasvatuksessa” koulutukseen ja he jakavat koulutuksesta saamaansa tietoa koko henkilöstölle.
- Kiinnitämme huomiota, ja ohjaamme lapsia säästävään veden kulutukseen käsien pesulla

Sivistysosasto
Varhaiskasvatus ja esiopetus

Liikuntakasvatus

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on innostaa lapsia liikkumaan monipuolisesti sekä kokemaan liikunnan iloa. Lapsia kannustetaan ulkoiluun ja liikunnallisiin leikkeihin kaikkina vuodenaikoina. Ohjatun liikkumisen lisäksi huolehditaan siitä, että lapsilla on riittävästi mahdollisuuksia päivittäiseen omaehtoiseen liikuntaan sekä sisällä että ulkona. Liikuntakasvatuksen tulee olla säännöllistä, lapsilähtöistä, monipuolista ja tavoitteellista. Riittävä fyysinen aktiivisuus on tärkeää lapsen terveille kasvuille, kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. (Vasu s. 66)

Lasten liikunnallista elämäntapaa edistetään toteuttamalla liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaa yhteistyössä Ylöjärven kaupungin hyvinvointipalveluiden kanssa. Tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle liikkumisen ilo sekä riittävä päivittäinen fyysinen aktiivisuus.

- Vahvistamme varhaiskasvatuksessa lasten fyysistä aktiivisuutta ja ylläpidämme liikunnallista toimintakulttuuria, esim. unipolku ja arjen tempuradat siirtymätilanteissa.
- Havainnoimme ja tuemme lasten motorisia taitoja erilaisin menetelmin.
- Käytämme Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaa, hyödyntäen omien asiantuntijoidemme osaamista.
- Harjoittelemmekin turvallista liikkumista lähiympäristössä.
- Onnimannin päiväkodissa jokaisella ryhmällä on oma salivuoro sekä mahdollisuus käyttää salia myös iltapäivisin.
- Kultakylän päiväkodista käydään säännöllisesti Liikuntakeskus Vilskeellä
- Liikuntavälineitä haetaan myös ryhmätiloihin lasten saataville

Yksikön oppimisympäristöt ja niihin liittyvät toimintaperiaatteet

Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään suunnitelmallisesti monipuolisia oppimisympäristöjä. Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät toimintaperiaatteet sekä mahdolliset muut yhteistyötahot kirjataan toimintasuunnitelmaan. Toimintasuunnitelmaan kirjattuja oppimisympäristöön liittyviä asioita ja niiden toteutumista arvioidaan ja kehitetään vuosittaisen itsearvioinnin yhteydessä. Oppimisympäristöjen arviointia ja kehittämistä tehdään yhdessä lasten ja huoltajien kanssa sekä vertaisarvioinnin keinoin. Varhaiskasvatuksen henkilöstö ilmoittaa epäkohdista päiväkodin johtajalle. Oppimisympäristöjen kehittämistä toteutetaan yhdessä Ylöjärven kaupungin tekniikka- ja ympäristösosaston kanssa. (Vasu s. 48)

Miten arvioitte ja kehitätte oppimisympäristöjä?

- Päiväkotien kaikki tilat ovat lasten aktiivisessa käytössä ja suunnitelmallinen pienryhmätoiminta mahdollistaa näiden tilojen hyödyntämisen. Onnimannissa hyödynnetään viikoittain oppimisympäristönä myös lähiympäristöä sekä erityisesti läheistä metsää, myös sali on aktiivisessa ryhmien käytössä. Kultakylässä retkeillään lähiympäristössä ja kirjastolla.
- Oppimisympäristöjä suunnitellaan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvoisuuden näkökulmasta, huomioiden niiden muokattavuus lasten tarpeiden ja toiveiden mukaan. Lasten ideat ja heidän tekemänsä työt näkyvät oppimisympäristössä (lapsilta lupa). Arviointia ja kehittämistä tehdään säännöllisesti tiimien keskusteluissa sekä päiväkodin yhteisissä palaverissa. Lapset saavat vaikuttaa suunnittelussa ja arvioinnissa mukana koko ajan.
- Lapsille halutaan tarjota turvallinen oppimisympäristö ja yhteisesti sovitut säännöt ja aikuisten johdonmukaisuus luovat lapsille turvallisuutta. Tunnetaitoja harjoitellaan ja erilaisia tunteita sallitaan.

Sivistysosasto
Varhaiskasvatus ja esiopetus

Yhteistyö varhaiskasvatuksessa

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Luottamuksen pohja huoltajien kanssa luodaan päivittäisessä vuorovaikutuksessa. Varhaiskasvatuksen henkilöstö kannustaa huoltajia osallistumaan yhteiseen suunnitteluun ja arviointiin sekä tukee huoltajia keskinäisessä verkostoitumisessa. Tulevaisuudessa nostamme säännöllisin välein pedagogisesti tärkeitä aihealueita arjen vuorovaikutustilanteisiin ns. ovensuukeskusteluihin. Saamaamme tietoa hyödynnetään toiminnan ja toimintaympäristön suunnittelussa. (Vasu s. 50)

Miten mahdollistatte huoltajien osallisuuden?

- Pidämme huoltajien kanssa aloituskeskustelun lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksen. Vasukeskusteluita pidämme vähintään kerran toimintakauden aikana.
- Keskustelemme huoltajien kanssa lasten tuonti- ja hakutilanteissa
- Päikky toimii virallisena tiedotuskanavanamme. Päikyn kautta lähetämme mm. asiakaskokemuskyselyitä huoltajille ja tiedotamme päiväkodin tulevista tapahtumista. Huoltajilla on mahdollisuus myös laittaa päiväkodille Päikyn kautta viestejä.
- Padlet on käytössä avaamassa huoltajille päiväkodin toimintaa kuvien ja tekstien kautta.
- Syyskuussa 2023 Onnimanni ja Kultakylä järjestävät perheille yhteisen Vasuista vauhtia- illan, jossa toiminnallisesti avaamme Vasun sisältöjä perheille.

Monialainen yhteistyö

Varhaiskasvatus toimii yhteistyössä lapsiperheiden sosiaalityön, lastensuojelun, neuvolapalvelujen, lasten ja nuorten erityispalveluiden, terveyspalvelujen, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kanssa sekä hallinnon että käytännön toiminnan tasolla. Muita yhteistyötahoja ovat mm. eri uskontokunnat ja yhdistykset. Yksityisen palveluntuottajan kanssa tehtävä yhteistyö koostuu ohjauksesta ja valvonnasta sekä yhteistyötapaamisista (Vasu s.51)

Varhaiskasvatusyksiköt tekevät aktiivista monialaista yhteistyötä. Henkilöstö ohjaa asiakasperheitä palvelujen piiriin perheen tarpeiden mukaisesti.

Miten kehitätte yhteistyötä alueen perhepalvelujen kanssa?

- Olemme yhteydessä matalalla kynnyksellä lastensuojeluun, jos havaitsemme epäkohtia lasten kohtelussa tai turvallisuudessa
- Teemme yhteistyötä sekä Viljakkalan että Hämeenkyrön neuvoloiden kanssa, joiden asiakkaita perheemme ovat. Toimintakauden aikana neuvolan terveydenhoitaja osallistuu päiväkodin henkilöstön kanssa yhteistyöpalaveriin.
- Muistuttelemme perheitä Perhekioskin ja Mielikioskin sekä Nopean perheohjauksen matalan kynnyksen palveluista
- Teemme yhteistyötä paikallisten urheiluseurojen kanssa yhteisten tapahtumien yhteydessä
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja on tarvittaessa yhteydessä perhekeskuksen toimijoihin.
-

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen

Ylöjärven varhaiskasvatustyöyksiköiden suunnittelukäytännöt, palaverikäytännöt ja työryhmät Ylöjärven varhaiskasvatustyöyksiköissä opettajat kokoontuvat viikoittain pedatiimiin, johon mahdollisuuksien mukaan osallistuu myös lastenhoitajia. Pedatiimissa suunnitellaan, arvioidaan ja kehitetään varhaiskasvatuksen yhteisen pedagogisen vuosikellon mukaisia asioita. Pedatiimien lisäksi työyksiköissä järjestetään lapsiryhmäkohtaisia tiimipalavereita sekä lastenhoitajien omia kehittämispalavereita. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa mahdollistetaan lasten ja huoltajien osallisuus.

Pedagoginen dokumentointi

Henkilöstö toteuttaa yhdessä lasten kanssa digitaalisin menetelmin monipuolista pedagogista dokumentointia. Lapset ovat osallisina dokumentoinnissa esimerkiksi videoimalla, valokuvaamalla tai äänittämällä itse. Erilaisia talletettuja dokumentteja käydään läpi myöhemmin lasten kanssa, tiimipalavereissa sekä huoltajien tapaamisissa kuten vasukeskusteluissa. Digitaalisia dokumentteja hyödynnetään pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa. Digitaalista dokumentointia voidaan hyödyntää myös tukea tarvitsevien lasten moniammatillisessa yhteistyössä muun muassa videomateriaalia käyttäen. (Vasu s. 55)

Miten hyödynnätte digitaalisia menetelmiä pedagogisessa dokumentoinnissa?

- Lapset saavat ikätasoisesti kuvata ja videoida erilaisia dokumentteja päiväkodin arjessa. Äänittämistä voidaan hyödyntää esim. sadutuksessa. Näihin lasten tuottamiin dokumentteihin palataan arjessa lasten kanssa; kuvia mm. laitetaan ryhmätilojen seinille. Kuvia ja videoita voidaan katsella tabletilla yhdessä keskustellen. Näitä dokumentteja hyödynnetään lapsiryhmän suunnittelussa ja arvioinnissa.
- Padlet seinälle dokumentoidaan kuvia ryhmän toiminnasta
- Videointia hyödynnetään esim. liikuntataitoja arvioidessa

Oppimisen alueet

Minä ja meidän yhteisömme

Katsomuskasvatus

Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatuksessa yhteisen tutustumisen kohteena ovat lapsiryhmässä läsnä olevat uskonnot ja muut katsomukset. Lasten kanssa voidaan tarkastella myös laajemmin uskontoja ja katsomuksia. Vastaavasti tarkastellaan uskonnottomuutta. Tavoitteena on edistää keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri katsomuksia kohtaan sekä tukea lasten kulttuuristen ja katsomuksellisten identiteettien kehittymistä. Lasten kanssa tutustutaan erilaisiin katsomuksiin ja niihin liittyviin perinteisiin. Luontevia tapoja tarkastella katsomuksia ovat esimerkiksi vuodenvuorokierroon liittyvät juhlat ja tapahtumat sekä päivittäiset tilanteet, kuten pukeutuminen tai ruokailu. Lasten ihmettelylelle annetaan tilaa, ja heidän kanssaan pohditaan heitä askarruttavia elämäntilanteita. Katsomuskasvatuksessa tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa kunkin perheen taustaa, katsomuksia ja arvoja kuullen ja kunnioittaen. Katsomuskasvatus tukee muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista (vasu s. 63).

Sivistysosasto
Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksen henkilöstö vastaa toimipaikoissaan toteutettavasta katsomuskasvatuksesta. Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatukseen ei kuulu minkään uskonnon tai katsomuksen opetusta. Teemme yhteistyötä Ylöjärven seurakunnan kanssa, myös muiden katsomuksellisten ja uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä yhteistyötä. Ylöjärven seurakunnan kanssa on laadittu sopimus katsomuskasvatuksen toteuttamisen periaatteista, sopimuksen liitteenä on ns. B-osa. Se on konkreettinen käsikirja, joka ohjaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä toteuttamaan katsomuskasvatusta vasun linjaamalla tavalla. Työyhteisön yhteinen ymmärrys erilaisiin katsomuksiin tuo henkilöstölle varmuutta ja rohkeutta avata katsomuskasvatusta ja siihen liittyvää pedagogista toimintaa huoltajille.

[Katsomuskasvatus varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

[Katsomuskasvatuksen toteuttamisen korit \(B-osa\)](#)

Miten toteutate katsomuskasvatusta ja millaista yhteistyötä teette katsomuskasvatukseen liittyen?

- Hyödynnämme toimintakauden aikana seurakunnan tarjoamia yhteistyömuotoja /mahdollisuuksia; esim. katsomuskasvatuksen toimintatuokioita.
- Toiminnassa huomioimme vuoden juhlapyhät- ja perinteet
- Viljakkalan Kirkko ja hautausmaa ovat oppimisympäristöjä, joihin mahdollisuuksien mukaan järjestämme yleissivistäviä tutustumisretkiä (kirkkorakennus, taide, musiikki ja erilaiset ammatit)
- Tutustumme lapsiryhmässä mahdollisesti oleviin eri uskontoihin ja katsomuksiin
- Osallistumme mahdollisuuksien mukaan srk:n järjestämiin koulutuksiin ja lasten retkiin

Miten ja missä katsomuskasvatus otetaan puheeksi tai tiedotetaan huoltajille?

- Katsomuskasvatuksesta keskustellaan vasukeskusteluiden yhteydessä
- Katsomuskasvatuksen toteuttamisen korit-tiedote laitetaan ryhmien eteisiin, mistä huoltajat voivat siihen tutustua halutessaan tarkemmin
- Mikäli toimintakauden aikana järjestetään uskonnollisia tilaisuuksia, kysymme niihin erikseen luvan huoltajilta

Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tukee ryhmien laadukasta peruspedagogiikkaa ja on mukana yleisen, tehostetun sekä erityisen tuen prosesseissa. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja työskentelee lapsiryhmissä toteuttaen kolmitasoista tukea yhdessä henkilöstön kanssa samalla konsultoiden ja ohjaten heitä tukeen liittyvissä asioissa. Lapsiryhmien muodostaminen tehdään yhteistyössä päiväkodinjohtajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja lapsiryhmän henkilöstön kanssa. Koko varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistuu tuen toteuttamiseen ja kaikilla on vastuu siitä.

Varhaiskasvatustyöyksikön johtaja huolehtii, että tukea tarvitsevan lapsen kanssa työskentelevä henkilöstö sitoutuu käyttämään erityisopettajan kanssa sovittuja tuen menetelmiä ja arvioimaan niiden vaikutusta lapsen kehitykseen ja oppimiseen yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Henkilöstön tuen osaamista lisätään tarvittaessa koulutuksilla ja työssä oppimista ohjaamalla. (Vasu s. 75)

Miten vastuut tuen suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä yksikössänne jakautuvat?

Sivistysosasto

Varhaiskasvatus ja esiopetus

- Ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja vastaa tuen suunnittelusta, arvioinnista ja kehittämisestä yhdessä varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa.
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja on helposti tavoitettavissa henkilökunnan konsultaatioita varten ja hänen läsnäolonsa eri yksiköissä on kaikkien tiedossa.
- Syyskuussa 2023 henkilökunta osallistuu Jani Backin vetämään Avekki 2-koulutukseen, jossa vahvistetaan henkilökunnan osaamista ja hyvinvointia osana tuen lasten kanssa toimimisessa.

Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen

Ylöjärven varhaiskasvatuksen kehittäminen tapahtuu säännöllisen arvioinnin ja henkilöstön keskinäisen sekä lasten ja huoltajien kanssa käydyn vuoropuhelun kautta. (Vasu s. 93)

Ylöjärven varhaiskasvatuksessa arvioidaan yksikön toimintasuunnitelmaa, ryhmäkohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa ja lapsikohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa itsearvioinnin, kyselyjen ja keskustelun keinoin. Itsearviointia toteutetaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti Varhaiskasvatuksen laadun perusteet ja suositukset -asiakirjan ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään erilaisia dokumentteja. (Vasu s. 94)

Lapsille tarjotaan aktiivisesti mahdollisuuksia ajatustensa ja mielipiteidensä esittämiseen. Huoltajille järjestetään säännöllisesti tilaisuuksia varhaiskasvatuksen suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. (Vasu, s. 94)

Ylöjärven varhaiskasvatussyksiköissä toimintaa arvioidaan Karvin (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus) ohjeiden mukaisesti mm. digitaalisen laadunarviointimenetelmä Valssin avulla. Lapset arvioivat varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa ryhmissä mm. laatupelin avulla.

- Toimintasuunnitelmaa arvioidaan pedatiimin vuosikellon mukaisesti päiväkodin johtajan ja henkilöstön välillä keskusteluilla ja itsearvioimalla. Arvioinnin perusteella valitaan yksikön toiminnan kehittämiskohteet.
 - o Toimintavuonna 2023-2024 Onnimannin ja Kultakylän päiväkotien kehittämiskohteena on kestävä elämäntavan kehittäminen.
- Päiväkotien tiimit arvioivat ryhmänsä toimintaa viikoittaisissa tiimipalavereissa ja kehittävät toimintatapojaan havaintojen, yhteisten keskusteluiden ja saatujen palautteiden pohjalta.
- Ryhmissä käytetään Läheisyyden kehät-arviointia sekä sosiogrammia leikki- ja kaverisuhteiden kehittymisen seuraamisen tukena, 2 krt toimintakauden aikana. Lisäksi yksilöllisiä arviointimenetelmiä esim. lasten tuen tarpeiden arvioimisessa.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden toteutumista arvioidaan jatkuvan arvioinnin periaatteella huoltajien kanssa vasukeskusteluiden ja Päikky-järjestelmän kautta.

Asiakkaille tehdään päiväkotikohtainen kysely ajankohtaisista asioista vähintään 1 kertaa vuodessa. Huoltajille järjestetään mahdollisuus yhteisiin keskusteluihin ja pohdintoihin.